

Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag

---

Sammanfattning

Utskottet prövar i detta utlåtande kommissionens förslag (KOM(2011) 834) till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag (2014–2020).

Utskottet anser att delar av kommissionens förslag strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslår att riksdagen lämnar ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande i enlighet med 10 kap. 6 § riksdagsordningen. Utskottets invändning gäller vissa inslag i kommissionens förslag om åtgärder för att förbättra företagens marknads-tillträde inom och utom unionen.

Övriga delar av kommissionens förslag strider enligt utskottet inte mot subsidiaritetsprincipen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Förslagets huvudsakliga innehåll	4
Utskottets prövning	6
Inledning	6
Subsidiaritetsprincipens tillämpning i detta ärende	6
Kommissionens bedömning	6
Regeringens bedömning	7
Utskottets ställningstagande	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över prövade dokument	9
<i>Bilaga 2</i>	
Motiverat yttrande från Sveriges riksdag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag

Riksdagen beslutar att lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande med den lydelse som anges i bilaga 2.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 31 januari 2012

På näringsutskottets vägnar

Mats Odell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mats Odell (KD), Lars Johansson (S), Hans Rothenberg (M), Carina Adolfsson Elgestam (S), Olof Lavesson (M), Krister Örnfjäder (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ann-Kristine Johansson (S), Eva Flyborg (FP), Helena Lindahl (C), Karin Åström (S), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Lars Isovaara (SD), Kent Persson (V), Boriana Åberg (M), Ingela Nylund Watz (S) och Lise Nordin (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Riksdagen har getts möjlighet att lämna ett motiverat yttrande över kommissionens förslag (KOM(2011) 834) till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag (2014–2020). Kammaren hänvisade den 12 december 2011 kommissionens förslag till näringsutskottet. Fristen för att lämna ett motiverat yttrande går ut den 2 februari 2012.

Utskottet beslutade den 13 december 2011 att begära in regeringens bedömning av förslagets förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Regeringen redovisade den 4 januari 2012 sin bedömning av subsidiaritetsfrågan i faktapromemoria 2011/12:FPM77.

Bakgrund

I kommissionens meddelande En budget för Europa 2020 (KOM(2011) 500) framhålls att EU har en viktig roll att spela när det gäller att tillvarata de små och medelstora företagens tillväxtpotential, bl.a. genom en målinriktad användning av EU:s budget. Verksamheten på detta område är inriktad på att åtgärda centrala marknadsmisslyckanden som begränsar tillväxten för små och medelstora företag och se till att dessa kan utnyttja den inre marknadens potential. Kommissionen föreslår i meddelandet att ett särskilt program för konkurrenskraft och små och stora företag inrättas som en efterföljare till det nuvarande programmet för konkurrenskraft och innovation (det s.k. CIP-programmet).

I november 2011 antog kommissionen det förslag till förordning som nu presenteras.

Förslagets huvudsakliga innehåll

Det föreslagna programmet för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag för perioden 2014–2020 omfattar ca 2,5 miljarder euro, varav ca 1,4 miljarder euro ska anslås till ett finansieringsinstrument. I programmet föreslår kommissionen insatser för att förbättra grundförutsättningarna för konkurrenskraft och hållbarhet för företagen i unionen, stärka entreprenörskapet inom medlemsstaterna, underlätta tillgången till kapital för små och medelstora företag samt underlätta små och medelstora företags marknadstillträde. EU:s insatser ska omfatta en ökad tillämpning av principen att ”tänka småskaligt först” i EU:s och medlemsländernas politiska beslutsfattande, fastställande och utbyte av bästa praxis som kan bidra till att genomföra den s.k. småföretagsakten samt stöd till små och

medelstora företag så att de på bästa sätt kan utnyttja möjligheterna på den inre marknaden. Näringslivssektorer, inklusive tillverkning och tjänster, och särskilda sektorer med en hög andel små och medelstora företag ska stärkas. Framför allt lyfter kommissionen fram turistnäringen som en sektor som programmet riktar sig till.

Ett av programmets fyra särskilda mål är att förbättra företagens marknadstillträde inom och utom EU. För att uppnå detta mål föreslår kommissionen (artikel 9) följande åtgärder.

1. Kommissionen ska bibehålla sitt stöd till Enterprise Europe Network¹ som ett sätt att fortsätta strävandena efter att förbättra unionsföretagens konkurrenskraft och marknadstillträde.
2. Kommissionen får stödja åtgärder för att förbättra de små och medelstora företagens tillträde till den inre marknaden, bl.a. genom insatser för att sprida information och höja medvetenheten.
3. De särskilda åtgärderna ska syfta till att underlätta de små och medelstora företagens tillträde till marknader utanför unionen och att stärka befintliga stödtjänster på dessa marknader. De små och medelstora företagen får ta emot stöd genom programmet i fråga om standarder och immateriella rättigheter i prioriterade tredjeländer.
4. Åtgärderna i programmet får syfta till att främja internationellt näringslivssamarbete, bl.a. dialog med tredjeländer om näringslivspolitik och regelverk. Särskilda åtgärder får syfta till att minska skillnaderna mellan unionen och andra länder när det gäller regelverk för industriprodukter, näringslivspolitik och förbättringar av företagsklimatet.

¹ Enterprise Europe Network, som har partnerorganisationer i 49 länder, är en kontaktpunkt för små och medelstora företag och ingår i det nuvarande CIP-programmet.

Utskottets prövning

Inledning

Subsidiaritetsprincipen regleras i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. Enligt denna ska unionen, på de områden där den inte har exklusiv befogenhet, vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.

Enligt Lissabonfördragets protokoll om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna ska kommissionen, Europaparlamentet och rådet översända sina utkast till lagstiftningsakter till de nationella parlamenten för att dessa ska kunna ta ställning till om förslagen är förenliga med subsidiaritetsprincipen. Riksdagen ska enligt 10 kap. 6 § riksdagsordningen pröva om lagstiftningsakten strider mot denna princip.

Om ett nationellt parlament anser att ett förslag strider mot den aktuella principen har det rätt att lämna ett s.k. motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Ett sådant yttrande ska lämnas inom åtta veckor från den dag då ett förslag finns på EU:s samtliga officiella språk.

Subsidiaritetsprincipens tillämpning i detta ärende

Kommissionens bedömning

När det gäller frågan om förslagets överensstämmelse med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna anför kommissionen (KOM(2011) 834 s. 11 f.) följande.

Det föreslagna EU-programmet ligger i linje med Lissabonfördraget, eftersom det särskilt inriktas på brister i politiken. Det gäller exempelvis samordning, nätverksarbete och brister på marknaden i form av diskrepans i fråga om information som bara kan åtgärdas på EU-nivå. En samordnad och konsoliderad politik betraktas som något mycket viktigt för att samla berörda parter, utbyta kunskap, tankar och problem och för att bidra till att öka kunskaperna i och mellan olika statliga förvaltningar och i samhället som helhet.

Ingen av de åtgärder som övervägts i det kommande programmet innebär att EU-åtgärder ersätter nationella initiativ eller att bindande beslut fattas på EU-nivå. EU-åtgärderna är avsedda att se till att de nationella åtgärderna fungerar bättre genom att de tillförs en EU-dimension, genom bättre samordning och undanröjande av gränsöverskridande hinder för samarbetet, antingen av privata aktörer eller offentliga myndigheter. Samarbete mellan nationella och regionala aktörer och strukturer uppmuntras genom övergripande nätverksarbete snarare än genom vertikal centralisering.

EU-åtgärderna måste vara proportionerliga, dvs. de insatser och metoder som genomförs måste vara fullständigt motiverade av målen. Med hänsyn till den stora utmaning som EU:s ekonomi står inför förväntas därför EU-verksamhetens omfattning genom sin stimulans- och multiplikatoreffekt leda till positiva effekter i hela Europa. Med hänsyn till budgetåttstramningarna har de föreslagna EU-åtgärderna nog valts ut för att visa att de ger ett mervärde på EU-nivå.

Mot bakgrund av ovanstående analys kan slutsatsen dras att den föreslagna EU-insatsen för att främja entreprenörskap och konkurrenskraft är fullt motiverad, särskilt med beaktande av de små och medelstora företagens behov.

Regeringens bedömning

Regeringen gör bedömningen (2011/12:FPM77 s. 10) att programmet är förenligt med subsidiaritetsprincipen bortsett från handelsfrämjandet. Kommissionen har kompetens att föreslå och genomföra åtgärder på industripolitikens område, och de mål som föreslås inkräktar inte på det nationella arbetet. Syftet med programmet är att stödja och komplettera nationella aktiviteter samt att fylla ut de luckor som identifierats. Enligt regeringen finns det ett EU-mervärde i att använda budgeten för att tillgodose behov bland små och medelstora företag i medlemsstaterna. Det är lämpligt att använda nationella utförare för att se till att resurserna når fram.

I fråga om handelsfrämjandet anför regeringen under rubriken preliminär svensk ståndpunkt (2011/12:FPM77 s. 7 f.) följande.

Regeringen motsätter sig de förslag i kommissionens meddelande som avser exportfrämjandet av små och medelstora företag innanför och utanför EU, vilket regeringen inte anser tillför något mervärde i förhållande till redan existerande nationella handelsfrämjande insatser. Regeringen anser att kommissionens viktigaste roll inom handelspolitiken är och bör fortsätta vara att bidra till ökad frihandel och värna om fungerande och öppna handelsregelverk mellan EU och andra länder. I detta arbete kan exempelvis EU-kontoren i utlandet ge ett mervärde för europeiska företag genom stöd och rådgivning i arbetet med att bekämpa handelshinder på den aktuella marknaden. Förutom arbetet mot handelshinder innebär det att främjarinsatserna huvudsakligen bör koncentreras till de marknader där medlemsstaterna inte utför eget handelsfrämjande. Regeringen kan i övrigt ställa sig bakom de åtgärder som kommissionen föreslår avseende att förbättra möjligheterna till små och medelstora företags marknadstillträde.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det välkomnar kommissionens arbete med att ytterligare stärka konkurrenskraften hos små och medelstora företag.

Det är emellertid utskottets uppfattning att vissa delar av förslaget som rör åtgärder för att förbättra företagens marknadstillträde inom och utom unionen strider mot subsidiaritetsprincipen. Som framgår av faktapromemorian (2011/12:FPM77) har regeringen gjort bedömningen att förslaget är

förenligt med subsidiaritetsprincipen bortsett från handelsfrämjandet. När det gäller kommissionens förslag för att främja exporten för små och medelstora företag saknas det enligt regeringen ett EU-mervärde i förhållande till de nationella handelsfrämjande insatser som redan finns. Utskottet instämmer i detta och anser att EU inte bör utöka sina insatser inom detta område eftersom det då blir en dubblering av insatserna. I likhet med regeringen anser utskottet att kommissionens viktigaste roll inom handelspolitiken är att bidra till ökad frihandel och att värna om fungerande och öppna handelsregelverk mellan EU och andra länder. Förutom arbetet mot handelshinder innebär det att främjarinsatserna huvudsakligen bör koncentreras till de marknader där medlemsstaterna inte utför eget handelsfrämjande.

Utskottet finner således att kommissionens förslag i den del det avser handelsfrämjande insatser strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslår att riksdagen lämnar ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande med den lydelse som anges i bilaga 2.

Övriga delar av förslaget anser utskottet inte strider mot subsidiaritetsprincipen.

BILAGA 1

Förteckning över prövade dokument

KOM(2011) 834

Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag (2014–2020).

BILAGA 2

Motiverat yttrande från Sveriges riksdag

Riksdagen vill inledningsvis framhålla att det välkomnar kommissionens arbete med att ytterligare stärka konkurrenskraften hos små och medelstora företag.

Det är emellertid riksdagens uppfattning att vissa delar av förslaget som rör åtgärder för att förbättra företagens marknadstillträde inom och utom unionen strider mot subsidiaritetsprincipen. När det gäller kommissionens förslag för att främja exporten för små och medelstora företag saknas det enligt regeringen ett EU-mervärde i förhållande till de nationella handelsfrämjande insatser som redan finns. Riksdagen instämmer i detta och anser att EU inte bör utöka sina insatser inom detta område eftersom det då blir en dubblering av insatserna. Kommissionens viktigaste roll inom handelspolitiken är att bidra till ökad frihandel och att värna om fungerande och öppna handelsregelverk mellan EU och andra länder. Förutom arbetet mot handelshinder innebär det att främjarinsatserna huvudsakligen bör koncentreras till de marknader där medlemsstaterna inte utför eget handelsfrämjande.

Riksdagen finner således att kommissionens förslag i den del det avser handelsfrämjande insatser strider mot subsidiaritetsprincipen.